

Naš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsako soboto, ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 vin. brez priloge, s prilogo po 16 vinarjev.

12 mesečno priloga
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo trislojna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat. za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Slava treznemu delu! — Umetnost pred parlamentom. — Politične vesti. — Iz slovenskih dežel. — Raznoterosti.
Podlistek: Iz dobe punta in bojev.

Slava treznemu delu!

Čudno nam je, ko moramo danes zapisati nenavadni stavek: zadovoljni, veseli in srečni smo! Da pa moremo to zapisati, je zasluga naših deželnih poslancev, dr. Tavčarja, dr. Trillerja in Iv. Plantana. Njih železna vstrajnost in doslednost, njih neuklonljivost in njih načelna neomajnost je prinesla naprednim volilem dežele kranjske tolik uspeh, da jim hvaležni kličemo:

Živeli in Slava!

Po dolgotrajnih, sila vročih in razburljivih debatah, v katerih bi bilo parkrat prišlo skoraj do popolnega razkola, se je v ustavnem odseku deželnega zbora končno vendarle dosegel soglasen zadovoljujoč dogovor med strankami glede volilne reforme za kranjski deželni zbor. Vroč je bil ta boj med najboljšimi in najbistrejšimi duhovi vseh treh kranjskih strank. Izid pa je za narodnapredno stranko jako časten. Konec je dobe obstrukcije! Konec je neplodnim letom, v katerih je stalo najnujnejše delo in je ostalo nerešenih nebroj življenjskih, nad vse perečih vprašanj! Deželni zbor kranjski je stopil zopet v štadij resnega in treznega dela, v katerem morajo vse stranke med sabo tekmovali, da s plodonosnim delom dvignejo našo deželo na narodnogospodarskem in kulturnem polju. Tako je sobota, dne 9. t. m. resnično zgodovinski dan za kranjsko deželo. Veseli smo, da se enkrat črne naše slutnje niso uresničile in da smo bili vendar enkrat preveč

Iz dobe punta in bojev.

Črtice izza okupacije Hercegovine. Napisal Ivan Klarič.

IV.

Ne da Bog svojih!

(Dalje.)

2.

Bil je lep jesenski dan. Mislman je jezdil proti Grborezom. Tam se je ustavil v krčmi, pil kavo in žganje, malo pušil, potem pa se je odpravil dalje, kdovekam.

„Kam pa, Alaga?“

„V Črni log.“

„Ne hodi, ako si Turčin!“

„Zakaj bi ne šel?“

„Vstaši!“

„Če mi je tako usojeno, poginem seveda, če pa ne, potem lahko name naperijo sto topov, večjih od Krnja in Zelenka (dva glasovita stara topa v Livnu), a niti las mi ne pade z glave in ne odbijejo mi niti peresca, kakor pravimo.“

Alaga Ozdič, čeden in velik mož, subuša (poljski nadzornik) Omer-bega Dedagiča iz Sarajeva, je jezdil v Črni log, da pobere begovo tretjino žita, da pobere seno in drugo, da pospravi vse v žitnico in v skedenj, kjer naj počaka Jurjevega, ko je najboljša in najdonosnejša kupčija na trgu.

pesimisti! Veseli pa smo tudi, da se je v soboto zopet dokazala resničnost naše sto in stokrat naglašane trditve: S pošteno dobro voljo in s primerno toleranco se doseže vse! Slepa zagriženost in brutalna surova osebnost nas ubijata, — trezna premissljenost, vztrajno delo in kulturna toleranca pa so edina sredstva, ki nas rešijo iz mrtvila do uspeha in napredka. Ne pozabimo tega nikdar!

Ustavni odsek kranjskega deželnega zbora je zboroval v soboto dopoldne in popoldne. Po dolgih debatah, v katerih so posamezne stranke po svojih najboljših močeh branile svoje stališče, je sklenil slednjič sledeče:

Splošno ostanejo sedanje kurije. Priklopi se jim četrta kurija z 11 mandati.

§ 5. volilnega reda se premeni tako, da dobi Ljubljana v obstoječi mestni skupini namesto dveh mandatov štiri. Za te štiri mandate je Ljubljano razdeliti v dva, po davčni obveznosti in po številu prebivalstva kolikor mogoče enako razdeljena volilna okraja, katerih vsak voli po dva poslanca. Prepuščeno je narodno-napredni stranki, da stavi predlog glede te porazdelitve. Sorazmerno s to spremembo je premeniti tudi deželni red.

§ 7 a) volilnega reda se premeni tako, da od enajst mandatov splošne skupine dobi enega mestna občina ljubljanska, drugih deset pa je porazdeliti na ostalo deželo teritorialno in je prepuščeno Slovenski Ljudski Stranki staviti svoje predloge glede te porazdelitve.

Za kompletorično volitev dveh novih poslancev ljubljanskih v cenzus-kuriji bo veljala še cela Ljubljana kot en sam volilni okraj.

V mestni skupini se nadalje spremeni to, da v bodoče mesto Kočevje voli samo svojega poslanca, trg Ribnica se pa priklopi volilnemu

In res je odjezdil iz Grboreza, pa pod Prolog. Tam je čul ista svarila. Toda zajezdil je konja in jahal dalje, pa došel v Čehajič, v v Čafrazlije, v Lištane . . . povsod so mu rekali, naj ne hodi dalje, ako je Turčin, ker sicer pogine ter naj se zategadelj nikar ne igra zaman s svojo glavo. On pa je odgovarjal povsod, da se mu ne zgodi nič, ako mu ni usojeno, pa četudi strelja nanj sto topov, prav takih, kakoršna sta na livanjskem gradu Krnja in Zelenko.

Alaga je jezdil. Veselo je skakal pod njim konj, dirjal zdaj kakor volk, zdaj kakor zajec, da ga je bilo radost gledati. Po ravnem se je konj majal kakor gos, a Alaga je sedel v sedlu, pa se je prijetno gugal kakor v zibeli.

Žarko solnce je zapadalo, a Alaga Ozdič se je približal Rujanom. Pred Rujani se je ustavil pri svojem znanecu Mati Šariču, da malo počije.

„Kam si namenjen, Alaga?“

„V Črni log, da pobere begovo tretjino.“

„Ne pojdi!“

„Kdo?“

„Ti!“

„To sem slišal že v Grborezih.“

„Ne hodi, turške ti vere, ker sicer si izgubljen! Na Dinari je več ustašev, kakor v gori listja in v morju peska!“

okraju ostalih dolenjskih mest in trgov (Novo mesto, Višnjagora itd.)

Razun tega so se soglasno sprejeli tudi še pogoji nemške stranke, in sicer da je izprememba novega volilnega reda mogoča le ob navzočnosti najmanj 42 članov deželnega zbora, ki odločujejo le s tričetrtinsko večino.

Določbe poslovnikarja za deželni zbor in deželni odbor, ki se ne strinjajo s to novo postavo, se ukinejo.

To je dogovor med strankami, ki so ga podpisali vsi člani odseka, ker so razvideli, da v sedanjih razmerah nobena stranka kaj boljšega ne more doseči. Ta sklep ustavnega odseka se predloži deželnemu zboru, ki utegne zborovati za kratko dobo junija meseca.

Seja ustavnega odseka je bila precej burna in se je večkrat prekinila.

Bila je torej ostra debata. Zlasti je ostro naglašal napredno stališče posl. dr. Triller. Ko se je končno vendar našla neka sredina, za katero so mogli vsi glasovati, je bilo sklenjeno veliko delo, ki ga gotovo vsa kranjska dežela pozdravi kot znamenje boljših časov. To sledi tudi iz sklepnih govorov po seji.

Ob zaključku se je najprej oglašil k besedi deželni predsednik baron Schwarz, povdarjajoč velikanski pomen dosežene sprave in se zahvaljujoč vsem, ki so sodelovali pri tem, da se je dosegel srečni uspeh, ki bo v blagor deželi. Deželni glavar Šuklje se je pridružil besedam deželnega predsednika, povdarjajoč, da je danes zgodovinsko važni dan za deželo, ki tako nujno potrebuje stvarnega dela v deželnem zboru, in izraža nado, da bo soglasje, ki se je danes pokazalo, ostalo tudi nadalje. Dr. Šušteršič se je kot poročevalec zahvalil vladi in vsem strankam, povdarjaje, daje v skupni

„Ne bojim se jih.“

„Jaz se pa bojim, da te bo vendarle še strah, a že mrtvega! Čudim se le tvojemu gospodarju, da te je pustil.“

„Bog je moj gospodar!“

„Trebaj ga je poslušati. V nesrečo te On ne sili! A povej mi vsaj: ali moraš vsekakor iti tja?“

„Ni, da bi moral, a poznaš me, da sem trmast, zato ne poslušam nikogar.“

„Resnico govoriš.“

*

Znočilo se je. Po ravnem Livanjskem polju, pod obronki kršne hrvatske Dinare jaše konjenik. Dobro je oblečen in obut ta konjenik. Na konju je dobra, dragocena oprava. Dvignil je glavo, razgalil svoje prsi ter jaše dalje in dalje proti solnčnemu zahodu. Da mu ni dolgočasno in da je varnejši ter da s tem vsemu svetu pokaže, da se ne boji prav nikogar, niti volka, niti hajduka, je obenem prepeval na vse grlo.

Tiha jesenska noč se je spuščala na črno zemljo. Počasi in polagoma so izginjale pred njim planine Golja, Staretina in Šator, pa tudi Livanjsko polje se je izgubljalo v črni temi. Na polju ni bilo žive duše. V okoliških vaseh

namen vsaka stranka nekaj žrtvovala in da bo predlog, ki ga bo stavil odsek v deželnem zboru, delo in zasluga vseh strank. Dr. Tavčar je smatral za svojo prijetno dolžnost, zahvaljevati se predvsem v imenu svoje stranke načelniku odseka dr. Kreku, ki je s svojim mirnim nastopom in simpatičnim vodstvom razprav veliko pripomogel do srečnega uspeha. Istotako se zahvaljuje referentu dr. Šušteršiču, povdarjajoč osobito njegovo lojalno delovanje, ki je privedlo do srečne izvršitve započete delo. Baron Schwegel se je pridružil v imenu svoje stranke zahvali načelniku, referentu in vladi, izražujoč svoje veselje, da se je delo posrečilo.

Ko se je bil podpisal zapisnik o dovršeni stvari, so se vsi člani odseka razšli.

Deželni zbor bo štel poslej z virilistom knezoškofom 50 članov.

S. L. S. utegne imeti 26 izvoljenih poslancev, napredna stranka 12 poslancev in nemška stranka ohrani svojih 11. Z narodnega stališča je velik uspeh, ker se znatno pomnoži število slovenskih poslancev. Mesto Ljubljana bo imelo odslej samo zase pet poslancev. Ribnica, ki je dosedaj volila s Kočevjem, se priklopi drugim dolenskim mestom, mesto Kočevje bo pa imelo samo zase enega poslanca. V splošni skupini bo imela Ljubljana en mandat, deset drugih pa se krajevno in po številu prebivalstva razmerno razdeli po deželi.

Slovenski poslanci imajo danes v deželnem zboru združeni 39 glasov. Nemci s svojimi 11 glasovi niso več jeziček na tehtnici! To je posebno važno za vse slovenskonarodne predloge. Nemci ne bodo mogli torej nobenega odločno slovenskega predloga onemogočiti ter so postali, ako le hočejo Slovenci, brezvpliven faktor v dež. zbornici.

Mesto Ljubljana bo imelo 5 poslancev (namesto dosedanjih dveh), kakor mu gre po davčni moči in po številu prebivalstva. Sijajna izvolitev župana Hribarja za državnega poslanca nam je poročstvo, da ostane tudi 5. mandat iz splošne skupine trajna last napredne stranke.

In vendar! Pri vsem nam kali veselje edinole 11 nemških, z ničimer utemeljenih mandatov. A ščitila jih je osrednja dunajska vlada, proti kateri je ostal ves neizprosni boj naprednih poslancev za sedaj, žal, brezuspešen. Tolažimo pa se z nado, da kranjsko veleposestvo ne ostane večno izključno nemška last in da ni več daleč čas, ko bodo imeli tudi Slovenci primeren delež pri veleposestniški skupini!

Gotovo se najdejo v Slovencih politiki, ki z novo dež. volilno reformo ne bodo zadovoljni. Ideal se pač zopet ni dosegel, a ne doseže se nikdar! Ni se dosegla volilna reforma na podlagi splošne in enake volilne pravice, ker ostanejo sedanje kurije ter se je priklopila le

se je videlo, kako je semtertja zablestela kaka luč, in slišalo se lajanje vaških psov.

Mrkel zrak je padal na zemljo. Vse reči so bile kakor zavite v gosto črno kopreno. V Rujanih ni bilo nikogar več na nogah, samo v begovi vili, ki stoji nekoliko na strani, se je videla še nekaka slaba svetloba. Iz daljave pa se je opazalo pri tisti slabi svetlobi nekako gibanje. Videlo se je že mahanje rok in gibanje glav. A ni bilo možno razložiti, ali so to rujanski kmetje ali kdo, vendar pa gotovo, da je tam nekdo.

Alaga Ozdič jaše proti oni luči. Tam hoče prenočiti. Postal je molčljiv. Večkrat se ozre na ono luč v begovi vili, a po gibanju in po licih, ki so slabo videti, ne spozna nikogar. Med potjo je slišal, da je šel tod Ivan Salapatič s še nekim človekom; do črnega loga je nocej že predaleč, zato se je nameril k njima. Dobro bode ondi zanj in za konja, mnogo bolje, nego da prenoči kjerkoli v kaki vaški koči, kjer bi zaradi bolh in stenice vso noč ne zatislil očesa.

Ko pa je došel blizu do vile, je dejal sam pri sebi:

„Malo jih zastrašim, pa naj bo kdorkoli!“

In vstavil se je na konju pred vilo, potegnili pištolo, pa: „Pok!“ In takoj nato je zaklical:

še IV. z 11 mandati. Narodnonapredna stranka je pošteno zahtevala povsem demokratsko volilno reformo, ki bi zajamčila vsem slojem in stanovom primerno zastopstvo v deželni zbornici. Zmagala pa ni s svojo zahtevo, ker je bila osrednja vlada od početka odločno proti tej zahtevi. Toda IV. kurija dobi sama prav toliko poslancev, kolikor jih ima veleposestniška kurija. Stvar združenih naprednjakov je zdaj, da ne padejo vsi mandati IV. kurije izključno v posest S. L. S. Stvar združenih naprednjakov je, da s krepko, živahno in delavno organizacijo po deželi pripravijo tla zmagujoči napredni misli! Le ako bodo naprednjaki po naših manjših trgih in mestih res marljivo in vstrajno delovali, ne le ohranimo svoje dosedanje pozicije, nego si priborimo še novih. Ako nima osrednje vodstvo napredne stranke po deželi delavnih, vztrajnih in sposobnih pomočnikov, tudi najboljše vodstvo ne more delati čudežev. Delati pa je treba neprestano, povsod in pri vsaki priliki. Ne le za časa volitve! Skrbeti je za razširjenje našega časopisja, za živahnejše delovanje naših društev, za ožji, ljubeznivejši stik voditeljev z narodom! Lenoba in ošabnost pa morata uničiti vsak program in vsako stranko. V rokah volilcev je torej usoda stranke, usoda naroda.

V jeseni bodo nove volitve za deželni zbor. Naprednjaki, delajte in pripravljajte se nemudoma, da bomo mogli po volitvah takisto veseli, kakor kličemo danes svojim marljivim deželnim poslancem, klicati tudi Vam: Slava treznemu delu!

Umetnost pred parlamentom.

(Posl. dr. Korošec v proračunskem odseku za slovensko umetnost.)

Proračunski odsek državnega zbora se je obširno bavil v ponedeljek z državnim podpiranjem umetnosti. Poročevalec je bil Čeh dr. Kramář, govorila sta o umetnosti obširno finančni minister Poljak dr. Korytovski, naučni minister Nemeec dr. Marchet, govorili so razni poslanci raznih strank in govoril je tudi Slovenec, dr. Korošec. Govorilo se je torej tudi o gojitvi slovenske umetnosti. Gotovo je to dejstvo večino proračunskega odseka zelo presenetilo, kajti o slovenski umetnosti se v našem parlamentu še ni čula beseda. Prvič so slišali Nemci, da imamo tudi Slovenci svoje umetnike z visokimi cilji in da imamo celo slikarsko šolo v Ljubljani.

Kakor je menda znano, so dunajski umetniki pri raznih najvplivnejših parlamentarcih in pri ministrih prosili, naj bi država izdatneje podpirala avstrijske umetnike, in deputaciji umetnikov se je takrat res obljubljala državna

„Ven, kdor je znotraj, ali pa mu ne ostane več glava na ramenih!“

Nato je hotel zlesti s konja, že je potegnili svojo desno nogo iz stremena, tedaj je zagledal, kako so poskakali neki možje s svetlim orožjem iz vile.

Prestrašil se jih je, vtaknil nogo zopet v stremen ter jo udaril preko polja proti Prispu nazaj. Vstaši ga niso opazili, niti niso slišali konjskega topota, ker so jo sami brisali gor na Dinaro.

Salapatič in Ivanovič sta ga našla že v Prispu, odkoder so se drugo jutro srečno vrnili v Livno.

Ivan Salapatič in Nine Ivanovič sta bila pač poštenjaka in njuni rodbini pošteni in čestiti, zato Bog ni dopustil, da bi bila poginila. Alaga Ozdič ju je rešil muke in nesreče in sicer bolj nehoté kakor z namero, a na ta način je rešil obenem tudi samega sebe.

*

Avstrija je prišla v Bosno. Bilo je nekega tržnega dne pred Božičem, a po livanjski ulici je stopal mož v kmetiški obleki, mrkih brk in črnega pogleda. Kupoval je žito. Na vreči je sedel Ivan Salapatič in je čakal kupca. Pred njim je bilo še nekaj vreč. Predenj je stopil oni brkati mož, segel z roko v vrečo, pomešal

podpora 1 milijon kron na leto. V proračunu vlade pa se je skrčil ta milijon že na le 350.000 K! Poročevalec dr. Kramář pa je zahteval in predlagal, naj se dovoli cel milijon kron, ki se naj uporabi za pouk v zgodovini umetnosti na vseučilišnih in srednjih šolah, duhovniških semeniških in učiteljskih, za reorganizacijo akademij upodablajočih umetnosti, za poddržavljenje umetniških zavodov, glasbenih konservatorijev, za nakupovanje umetnin, za umetniško ustanovna in umetniško državna naročila. In poročevalec je živo naglašal veliki vpliv umetnosti na ljudstvo ter da je dolžnost države, vzgajati in dvigati smisel ljudstva za umetnost. Z umetnostjo se goji okus, z okusom značaj! Že v ljudski šoli se mora začeti s podukom o umetnosti, ta poduk pa se mora nadaljevati med ljudstvom vztrajno s tem, da se mu daje prilika, svoj okus vedno likati in dvigati ob gledanju dobrih slik in kipov, lepih stavb, ob poslušanju dobre glasbe ter ob gledanju dobrih gledaliških predstav. Umetnost pa se ne sme gojiti le na Dunaju, nego tudi po doželah države. Zato morajo sedeti v umetniškem odseku ministrstva zastopniki vseh avstrijskih narodov in dežel, vseh raznih umetniških struj in smeri.

Socijalni demokrat dr. Ellenbogen je naglašal, da umetniško uživanje ne sme biti več le privilegij bogatincev in najvišjih izomikancev, nego mora postati umetnost last vsega ljudstva. Umetnost pa ne smeta ovirati in ubijati birokratstvo in policija. Gledališče vrši svoj kulturni namen predvsem s tem, da daje ljudstvu dobrih, primernih iger in oper. Ljudstvo se mora privabljeti v gledališče, kjer se naj vprizarjajo dela, ki vplivajo nanje blazilno in izobraževalno. Delavske predstave so donšale ljudstvu ogromno korist. Pisateljem naj se dajejo državne plače, prirejajo naj se potovalne umet. razstave, ljudski simfonski koncerti ter naj se sploh žrtvuje največ za umetnost, ki je pristopna ljudstvu. Dunajski nemški nacionalci so s svojim krikom proti češki gledališki umetnosti dokazali le, da nimajo nobenega smisla za narodno umetnost; kako malo pa so vzlic svojemu šovinističnemu postopanju sami narodni, dokazuje dunajska dvorna opera, ki sme prezirati najbolj narodnega nem. opernega skladatelja, Rik. Wagnerja. Finančni minister je nato zopet javkal, da potrebuje za nove topove in bojne ladje preveč milijonov ter je prosil, naj se za umetnost dovoli kvečjemu 800.000 K, torej 360.000 K več, kakor je v proračunu. Naučni minister, dr. Marchet se je izgovarjal na finančnega ministra, a je naglašal, da se mora umetnost državno izdatneje podpirati ter da mora biti

žito v vreči, da vidi, je li čisto, in ne prašno, snetljivo in kokaljevo, vzela je dva tri zrna, jih zdrobil med zobmi, da vidi, ali ni mokro, pa ko je videl, da žitu ne manjka ničesar, je dejal, obrnivši se k Salapatiču:

„Po čem?“

Njune oči so se srečale.

„50 par (10 novcev — za oko)“, je odgovoril Ivan.

„Ali daš po 45?“

Vedno se gledata. Poznata se, a ne moreta se domisliti, odkod.

„Ne dam,“ je dejal Ivan in pristavil: „Vse se mi zdi, da sva se v življenju že nekje videla, pa bodi kjerkoli.“

„Tudi meni se zdi tako,“ odvrne kupec, „a vrag vedi, kje sva se videla! Meni se pa dozdeva, da je bilo to nekje v tesnem klanecu.“

„Če ni bilo to v Rujanih, potem ne vem, kje bi moglo biti, ker tam sem bil v največjem škripecu, odkar me je mati z moškimi pasom opasala.“

„Da, da, v Rujanih, ko sem s tovariši pobegnil v planino v eni sami opanki, a druge nisem imel kdaj obuti, ker se nam je toli mudilo!“

„Da, da, tako je, pri moji veri! Pa kaj si bil takrat? — Jaz sem te že takrat malo poznal, pa tudi moj tovariš Ivanovič, vendar nama

umetnost last vsega državljanstva. Tudi se ne sme gojiti in pospeševati umetnost le na Dunaju, nego se mora umetnost zavesti tudi v dežele, odkoder se bode iztekala zopet na Dunaj. V umetnosti ne sme biti nikakih razločkov glede narodnosti umetnikov in glede umetniških smeri. Vsak talent se naj razvija svobodno! Uradnega sloga v umetnosti ni, zato se mora podpirati vsak talent katerekoli narodnosti in katerekoli umet. struje. Češki poslanec Nemeč je predlagal, naj postavi vlada v proračun za leto 1909 primerno svoto za podpiranje ljudskih gledaliških predstav in koncertov. Proračunski odsek je končno sprejel poročevalčev predlog, da se dovoli za pospeševanje umetnosti za leto 1908 državna podpora v znesku enega milijona kron.

O slovenski umetnosti je govoril poslanec dr. Korošec ter je ugovarjal, da bi se z državnim denarjem podpirali predvsem le nemški umetniki. Mladi narodi, ki so šele v poslednjem času stopili tudi v samostalnem umetniškem ustvarjanju na stran večjih narodov, ne smejo biti prikrajšani in od držav. podpor izključeni. Vsa umetniška dela, ki se rabijo za slovenska ozemlja, naj naroča država le pri slovenskih umetnikih. Državna podpora naj se podeli pri slovenski umetniški šoli akad. slikarjev v Ljubljani. Plastično umetnost naj na javnih državnih stavbah izvršujejo sloven. kiparji, ne pa obrtniki. Centralna komisija za ohranjenje stare umetnosti in zgodovinskih spomenikov naj uraduje hitreje in ne malenkostno ter naj ne zadržuje razvoja cerkvene umetnosti.

Prav dobro je govoril dr. Korošec, a kar je očital drž. vladi, velja tudi za naša cerkvena oblastva v veliki meri, kajti pri nas imajo po cerkvah še vedno največ zaslužka tujci, domači umetniki pa se od zaslužka odpravljajo. Žalostna resnica je tudi, da ima baš S. L. S., h kateri pripada kot odlični vodja tudi dr. Korošec, danes še prav malo smisla za domačo umetnost in malo srca za naše umetnike. V Ljubljani smo imeli dve umetniški razstavi. Koliko umetn. del so nakupili pristaši S. L. S.? Koliko slik in kipov so že prodali naši umetniki pristašem S. L. S.? Kdo je bil najhujši nasprotnik Prešernovemu kipu? Kdo je toli grmel proti Muzi nad Prešernom? Kdo se je toli kruto in brezstidno rogal projektovani umetniški galeriji na Gradu? Kdo je pisaril toli žaljivo proti občin. svetu ljubljanskemu zaradi nakupa umetnin na tržaški slovenski umetniški razstavi? Kdo je rohnel vedno proti slovensk. gledališču v Ljubljani, dasi se je skrbelo za ljudske predstave ter so se vedno prirejale popoldanske klasične, da, celo operne in operetne predstave? Kdo se je rogal prirejeni delavski predstavi? Kdo ima še danes le škodoželjen zasmeh, ko je naše

ni hotelo nikakor priti na misel: Kdo si? Kaj si?"

"Hm, kaj me ne poznaš? Jaz sem vendar Buriša Jandrič iz Komorana?"

"Saj je res, Buriša! Zdaj sem se te domislil! A takrat sva si jaz in Ivanovič zaman vso noč razbijala glavo, da bi se spomnila, kdo da si! Vem tudi, zakaj si pobegnili. Ako se ne motim, si pretepel Bušatlijinega poljskega nadzornika, potem pa si jo potegnili v gore."

"Tako je bilo, prav zares."

"A, za Boga, kaj bi bili vi takrat storili z nama, da nama Bog in sreča junaška nista prinesla Ozdiča ter da vas on ni tako silno prestrašil?"

"Saj ni bil sam Ozdič?"

"Čisto sam, kakor zdaj vidiš mene. Čemu bi ti zdaj lagal?"

Mi smo pa mislili, da je cel tabor orožnikov in vojakov! Malo kasneje se nam je sicer zdelo, da jih vendar ni bilo toliko, a na čisto nismo prišli. Oh, če bi bili vedeli!"

"No, kaj bi bili storili z nama?"

"Kaj? Najbolje, da ne vprašuješ, nego se zahvali Bogu, da se je zgodilo tako! Odvedli bi vaju bili v planino, pa vaju mehščali tako dolgo, da iztrebimo iz vaju zadnjo paro. Ko bi vedeli da nimate niti pare več, bi vama ponu-

gledališče vsled izostajanja deželnih podpor zašlo v denarno stisko? Kdo odklanja sodelovanje pri saniranju financ našega edinega deželnega gledališča? I. t. d.!

Ali nam navešča posl. dr. Korošec popoln preobrat v načelih glede umetnosti S. L. S.? Mi bi ga iskreno pozdravili! Ako zahtevamo, da nas podpiraj državna vlada, moremo in moramo predvsem zahtevati, da so vsi kulturni Slovenci edini v ljubezni in v pospeševanju naše umetnosti! V slogi dosežemo vladno podporo, v neslogi nikdar. Osvojimo pa si tudi složno vsi vodilno, edino zdravo in moderno načelo, ki se je tudi v proračunskem odseku naglašalo v vseh govorih: **Vso umetnost tudi za ljudstvo!**

Politične vesti.

Pomnoženje domobranske vojske za 5000 mož na leto je vlada tudi dosegla, kajti posrečilo se jej je dobiti za svojo predlogo potrebno dvetretjinsko večino. Vlada doseže pač vse, kar hoče od sedanjega „ljudskega“ parlamenta tudi proti koristim ljudstva. Pravilno so naglašali opozicijski poslanci, da se porablja okoli 28.000 vojakov le za oficirske hlapce in deklet, da toli ogromno število vojakov vodi le oficirske otroke in pse na izprehod, nosi oficirskim kuharicam košarice na trg, čisti uniforme in snaži konje; ogromno število vojakov mora tudi izvrševati obrtna dela, s čimer se škoduje obrtnikom v veliki meri. Naše šole so brez učil in celo brez učiteljev, občine imajo ogromna bremena, a 5000 novih vojakov mora dobiti država na leto več. Dasi so baš te dni trije vladarji naglašali, da je evropski mir zagotovljen, je treba vendar vojsko še pomnožiti in davke še povečati!

Nova Rauchova zarota proti Srbom in Hrvatom. Ban Rauch je skoval novo zaroto, ki naj ga vzdrži na njegovem omahujočem stoleu. Začeti hoče proti srbskim voditeljem na Hrvatskem velik veleizdajniški proces, seveda spleten le na podlagi laži, drznih zavijanj, pretiravanj in denuncijacij. Izkušal je najprej Hrvate odtujiti Srbom, potem je izkušal Srbe odtujiti Hrvatom, zdaj hoče ubiti srbske politike z veleizdajalsko obravnavo. Razbiti hoče po vsej sili srbsko-hrvatsko koalicijo, uničiti slogo in edinstvo med brati ter si iz novega sovraštva Srbom in Hrvatov ustvariti moč. Najhuje ga boli vzorna edinstvo med nekdanji toli besno si nasprotujočimi jugoslovanskimi brati. Toda Hrvati in Srbi se ne dajo razločiti, vsi za enega, vsak za vse. Vse spletke Rauchove se razprše v nič. Srbi se ne boje nikogar in ničesar, Hrvatje stoje zvesto z njimi. Slovenci pa z ljubeznijo občudujemo krasni prizor, da so danes naši bratje onstran Kolpe ena duša in eno srce v dobi najhujšega preganjanja. Ban

dili, da stopita med vstaše. Če bi tega ne hotela storiti, pa z Vama pod nož ali na kolec! Vidiš, tako bi bilo z vama in nič drugače, a mnogim se je zgodilo tako."

"Dragec, ne da Bog svojih! To so dejali že davno stari ljudje, hvala mu in slava! Zato pa dam tudi jaz tebi, — na slavo božjo, ker se je zgodilo tako, — žito po 45, a drugemu bi ga ne dal pod 50, pri moji veri!"

Segla sta si v dlan, se pogodila, izmerila ter se tako zopet ločila.

V.

„Beživa k biskupu!“

Ljudje govore in pravijo, da so prinesli tudi časopisi vest, da ne bo več dolgo, ko pride Avstrija v Bosno. Domačini si to došepetavajo, drugi ugovarjajo, tretji se že gibljejo, le cesarska vojska se niti ne gane.

„Ne damo se mi! A kakor hitro pobijemo Švabe tako, kakor ni bil od pamtveka še nihče pobit, potem pokoljemo te cesarske izdajice kakor janjce; nihče izmed njih ne odnese domov žive svoje glave!“

Tako so govorili vsi bosanski uporniki, ki se cesarski zapovedi niso hoteli pokoriti, da iz-

Rauch namerava menda v kratkem iznova sklicati hrvatski sabor, ga razpustiti in razpisati nove volitve na podlagi svoje volilne reforme. To reformo je baje že predložil magjarskemu ministrstvu v odobrenje. Volilno pravico hoče dati baje elementom, ki so proti hrvatsko-srbski koaliciji ter Srbe kolikor možno oropati volilne pravice. Rauch se jezi na jugoslovanske naprednjake, češ da so oni krivi neznosnih razmer na Hrvatskem. Naprednjaki so nahujskali akademike, da so zapustili hrvat. vseučilišče ter se izselili v Prago, na Dunaj in v Gradec. Zlasti se togoti Rauch, da je toliko hrvat. akademikov odšlo v Prago, kjer se le še bolj utrdijo v narodnem radikalizmu. Raucha peče, da je ideja slovanske vzajemnosti med dijaki in med narodom vedno živejša. Celo madjarski profesorji in madjarski poslanci obsojajo Raucha ter imenujejo njegovo postopanje „svinjarija“. Resnica!

Afera Šurminova. Ban Rauch je izjavil poročevalcu „Pester Lloyd“, da upokojitev prof. Šurmina povsod odobrujejo. Tudi za časa Khuena so bili upokojeni profesorji Breztyensky, Vojnović in Franchi, pa se ni nihče menil za to. Sedanje upokojitev pa uporablja koalicija kot orožje v političnem boju. Rauch je celo zadovoljen, da so odšli dijaki v tujino, češ da se je s tem osvobodil mnogih jugoslovanskih agitatorjev. Kakor javljajo listi, pride ban Rauch po končanih ministrskih konferencah zopet v Budimpešto; za takrat pa je pričakovati dalekosežnih sklepov v hrvatskih zadevah. Gotovo je, da v Budimpešti z Rauchom niso zadovoljni. Nekateri listi že celo imenujejo njegovega naslednika. Rauchu nič ne pomagajo vse njegove različne izjave ter vsa natolcevanja in nasilstva, njegovo stališče je tudi v Pešti omajano.

Črnagora dobi drugo prestolico. 10. maja t. l. je knez Nikolaj v navzočnosti vsega dvora, diplomatskega zbora in vlade položil v Baru temeljni kamen za novo prestolico. Knez je pri tej priliki naglašal, da je vse njegovo delovanje osredotočeno v tem, da postane Bar središče trgovskega in obrtnega razvoja. Rekel je, da je prinesel s svojega potovanja v Peterburg prepričanje, da car in Rusija nikdar ne pozabita Črnogore. Izrazil je tudi nado, da bo Črnagora uživala še nadalje blagohotno naklonjenost Avstro-Ogrske, ki je vedno pospeševala črnogorsko industrijo. Posebno hvaležno pa se je spominjal knez Nikola Italije, odkoder so prišli kapitalisti, ki so podnetili črnogorsko podjetnost in so pospešili gospodarski napredek te jadranske obale.

„Slabo informirani Björnson.“ Madjari so silno hudi na Björnsona, ki je razkril vsemu svetu, kako krivično in surovo postopajo Madjari s Slovaki. Madjarski listi trdijo, da je Björnson slabo informiran, ter se ne godi na

roče Bosno mirnim potom Avstriji; tako je govorili tudi njihov prvak Hadži Lojo.

„Pozovimo i Latine (kristjane) i riščane (grškoiztočne) i Jahudije (Hebrejce), dajmo jim orožje, pa naj nam tudi oni pomagajo!“ Eni so rekli: „Hočemo,“ — drugi: „Nočemo, čemu nam bodo oni!?"

Nastal je velik prepir, a v tem prepiru je bila večina za to, da se i Latini i riščani i Jahudije pozovejo na pomoč proti Švabi za sultana, ki je bil le zaradi izdajic prisiljen in prevarjen, da jih je izročil Švabi. Mnogo upornikov pa sploh ni nikakor verjelo, da je sultan res s svojo lastno roko napisal ono irado (zapoved), da se morajo radovoljno izročiti Švabi, ter so menili, da je to zložil le kak paša ali vezir in podpisal sultana.

Nekega dne se je zbralo veliko število muslimanov v Sarajevu. Na shod so pozvali prve katoliške, grškovzhodne in hebrejske glave. Sedeli so in se posvetovali, kako se hočejo Švabi upreti, kako ga preženo iz Bosne, da ga ne bode nikdar več mikalo prekoračiti Savo.

Avstrijska cesarska vojska je prodrla skozi dolino Bosne že do Maglaja.

„Goli in praznih rok ne moremo na boj!“ so javkali i kristjanje i riščanje i hebrejci.

„Mi vam damo orožje!“

Ogrskem v jezikovnem oziru nikomur nikaka krivica. Koliko je resnice na tem, pa kažejo razna nova dejstva: Trenčinski višji sodnik Motiesiczky je suspendiral nedavno sodnike štirih slovaških vasi, ker niso agitirali za madjarske poslance. — Grof Albert Appony namerava podržaviti 51 ljudskih šol v hunyadskem komitatu, kjer je okoli 80 odstotkov Rumuncev. Te šole se bodo torej pomadjarile oziroma učenci teh 51 šol so obsojeni, da ostanejo analfabeti. — Lansko leto je ukazal škof Scholtz župniku Csaploviću, da mora v svoji slovaški župniji Antalfalvi pridigovati tudi madjarski; ker tega ni storil, je bil odpuščen. Ko je njegov naslednik hotel madjarski pridigovati, so začeli v cerkvi peti slovaške pobožne pesmi. Zato so bili toženi zaradi verskega motenja. Obravnava je zdaj končana. Od 90 zatožencev jih je obsojenih 31 skupaj na 6 let 7 mesecev ječe in 6280 K denarne kazni. Poleg tega morajo plačati vse sodne stroške. Tako postopajo vitežki Madjari še danes v jubilejnim letu! Na cesarskem dvoru pa se blesti dalje geslo: Pravica je temelj držav!

Štajersko.

Velikanski zločin se je zgodil pred kratkim na Štajerskem. Slovenski celjski gimnazijci, ki so napravili izlet v Hrastnik, so si pripeli na prsi narodne trakove. Ali ni to nezaslišana nesramnost? Celjska „vahtarica“ je bila vsa razburjena zaradi tega „nečuvnega dogodka“, ki je vsekakor pretresel vso državo. Nemci se bodo morali takih zločinov že navaditi!

100.000 K za nemški „Schulverein.“ Zdravnik dr. Göttinger v Kremsu na Nižje Avstrijskem je zapustil „Schulverein“ 100.000 K. Nemci imajo pač več takih mecenov, — Slovenci pa so imeli doslej le enega Polaka!

Požar. V Župečki vasi je 7. t. m. požar uničil 7 poslopij. Posestniki večinoma niso bili zavarovani in je zato škoda jako velika. Pogoreleci so prišli skoraj na beraško palico.

Slovenska steklarna. V Ribnici na Štajerskem je prišla steklarna, ki je bila doslej pravo gnezdo zagrizenih nemških socialnih demokratov, v slovenske roke. S to novo pridobitvijo se bodo pač razmere v Ribnici vsaj nekoliko izpremenile. Slovenski delavci bodo sedaj vsaj smeli glasno povedati, da so Slovenci.

Koroško.

Korošci pozivljajo k opoziciji svoje državne poslance! Korošci so že izprevideli, da jo je „Slovenski klub“ s svojo vladno politiko popolnoma zavozil ter da dobivajo Slovenci za vse usluge vladi v plačilo le brec in batine! Korošci so se tega nespametnega tlačanstva že naveličali ter jih je sram, da so kdaj podpirali Beckovo vlado. Pletli so si sami bič, ki jih zdaj tepe. Pri celovškem okr. sodišču bi se morala vršiti 1. t. m. obravnava o pravdi dveh slo-

In tako je tudi bilo. Dali so jim pištol in nožev, dali so jim pušk manchesterških, ki ustrele v minuti šestnajstkrat, temu so dali puško, onemu karabinke, tretjemu starinsko flinto in tako je bilo oboroženo vse, a drugoga jutra na vse zgodaj je bilo treba na noge, pa preko Ilidže, Blažuja, Kobilje glave, Kiseljaka, Visokega, Kakanj-Doboja in Janjiča v Zenico. Tam se je bilo treba utaboriti, pa čakati makar leto in dan, da se prikaže Švaba. Tu mu je treba podsmoditi pod podplati, ga obkoliti ter zaalahati kakor mrki volk v gori janjee ter ga poditi pred sabo preko Zepča, Vranduka, Maglaja, Doboja in Dervente prav do Broda. Tam pa bodo Avstrijci kakor žabe poskakali v Savo, kajti mostu ni ondi, in potonili bodo večinoma vsi.

Tako je bilo sklenjeno, in tak je bil njihov bojni načrt.

Kristjanje, rišcanje in Hebrejci so dobili torej orožje. Toda z orožjem ravnati niso bili naučeni. Ogledovali so puške, ogledovali nože, a zapoved je bila dana, da se imajo še istega dne zbrati na Musali, da jih ondi razdele na oddelke, polke in tabore, pa da se da vsakemu

venskih strank, ki sta imeli vsaka svojega slovenskega zastopnika. Ker nista hotela razpravljati nemški, jima je sodnik vzel besedo in je pravdo pustil počivati. Tako skrbi torej država za pravico svojih državljanov. Koroški sodniki smejo nekaznovani na najnečuvnejši način kršiti zakone. Niti las na glavi se jim ne skrivi. Vlada vedno in povsod ščiti nemškutarje in Nemce. Kako bi se sicer upali protestirati pri Kleinu proti enakopravnosti slovenščine pri sodiščih Dobernig, Marekhl in Hoffmann-Wellenhof? To je naravnost nezaslišano! Poslanci „Slovenega kluba“ Šušteršič, Grafenauer, Benkovič in Fon so sicer vložili zaradi jezikovnih škandalov pri celovškem sodišču interpelacijo in nujni predlog. Toda ljudje, ki so vedno in povsod ponižni sluge vlade, pač ne bodo dosti opravili.

Zob za zob! „Nemško ljudsko društvo“ na Koroškem pozivlja koroške Nemce, naj bojkotirajo slovenske koroške trgovce, obrtnike in odvetnike. „Mir“ odgovarja na ta poziv takole: „Slovenci! Kri ni voda. Na to zoper nas hujskajoče zborovanje moramo krepko odgovoriti. Ljudstvo, postavi nacionalce na laž in povej, da ljubiš svoj materin jezik in ga ne pustiš sramotiti. Če nacionalci hujskajo zoper Slovence in napovedujejo našim trgovcem bojkot, nam daje to pač misliti, ne bi li kazalo kot odgovor na to ustanoviti povsod, kjer bivajo zagrizeni nam nasprotni trgovci, zadruga in konsumna društva. Po Dobernigovem pozivu je dolžnost vsakega Slovenca, da podpira izključno slovenske odvetnike. Zob za zob!“ — In potem piše isti „Mir“: Če nam je vlada pravična le tedaj, kadar je prisiljena, dobro, pa odločuj sila! Bili so časi in bodo še prišli, ko bo vlada neobhodno potrebovala glasove sloven. poslancev. Zob za zob!“

Beda med delavci. Koroški delavci ne morejo zaslužiti doma dovolj kruha. Pretekli mesec jih je v Možici 1000 odpovedalo službo. Odšli so večinoma na Ogrsko. Možiška tovarna preslabo plačuje, tako da je slovenski delavec skoraj primoran odbajati na tuje.

Primorsko.

Narodna delavska organizacija šteje že nad 4000 članov. To je sijajen uspeh! Slovenski delavci v Trstu so izpregledali, da kot privešek Italijanov ne dosežejo ničesar. Naveličali so se plesati tako, kakor so jim godli italijanski tovariši. Osamosvojili so se in rešili jarma, ki so ga vanj vpregli italijanski sodrugi in pod katerim jarmom so se morali truditi večkrat za italijansko liberalno stranko v Trstu, kakor n. pr. pri ožjih volitvah za državni zbor 1. 1901, ko so morali na povelje italijanskih sodrugov glasovati za Italijana Hortisa, namesto za Slovence drja Rybača. Sedaj imajo slovenski delavci v Trstu svojo organizacijo, ki je izredno agilna in delavna. 1. majnik so slavili slovenski tržaški delavci že sami med seboj. Nič več niso imeli skupnega shoda z Italijani, kakor je bilo

takemu oddelku poveljnik. Obenem je bilo treba v orožju poučiti one, ki tega ne znajo, a kadar udarijo nanje Švabe, naj vsi naenkrat začno nanje sipati ogenj, a Švabe se potem gotovo razgube kakor zajci ter razbeže kakor vrabci, kadar jih kdo prepodi iz prosa.

Na Musali se je zbralo ljudij kakor mravelj na mravljišču. Pred Alipašino džamijo so stali prvaki in se nekaj pogovarjali. Nato so začeli to dobrovoljno vojsko razvrščati. Razdelili so jih v oddelke, vsakemu so dali poveljnika, a poveljniki so začeli razlagati, kako se ravna in postopa s to ali ono vrstjo orožja.

Med upornike, proti njuni volji, sta bila vvrščena tudi Matej Lučič in Ilija Glavurdij. Nista smela reči: „Nočeva!“ — izgubila bi glavo. Takrat se v Bosni ni vedelo, niti kdo pije, niti kdo plačuje. Matej je bil velik, silen, zarjavel mož. Ni bil bojzaljivec, toda težko mu je bilo, dvigniti se proti krščanskemu cesarju in svoje brate vere Jezusove pobijati, kakor da so pogani, ki ne vedo niti za Boga, niti za dušo. Razen tega pa more tudi njega zadeti kroglja, kajti vojna ni šala, saj on tudi ni iz železa ali kamna. Njegova ljuba Tilka ostane sama in se

to prej v navadi. Nič več niso igrali uloge Pepelke, zaničevane in teptane. Tržaški slovenski delavci se zavedajo docela svojih pravic in svojih dolžnosti ter so se organizirali v krepko četo.

Špedicijsko-komisijonalno društvo „Balkan“ v Trstu. Nedavno se je ustanovilo v Trstu slovansko špedicijsko-komisijonalno društvo „Balkan“. Osnovna glavnicca društva znaša za sedaj 100.000 K, ki se pa pozneje po potrebah zviša. Društvo je osnovano na zadružni podlagi. Do sedaj so se morali obračati jugoslovanski in tudi slovenski trgovci naše države na tuje špedicijske komisijonalne tvrdke, kar jim pač ni bilo vedno v korist. Prav zelo potrebno je bilo, da se slovensko trgovstvo, ki je v kupčijskih zvezah s Trstom in preko Trsta, osvobodi tujega posredovanja. Z ustanovitvijo društva „Balkan“ se je odpomoglo tej nujni potrebi. Društvo začne delovati okrog 1. julija t. l. Seveda se bodo sedaj naši in tudi ostali slovanski trgovci obračali izključno le na domače podjetje. To vsaj smemo pričakovati. Sedaj je na slovenskih trgovcih, da pokažejo dejanski, da velja geslo: svoji k svojim za odjemalca in za — trgovca.

Lepaki za otroško zavetišče v Gorici. Po Gorici se šopirijo veliki lepaki, ki pozivljajo prebivalce, naj bi prispevali za otroško zavetišče, ki se ima postaviti v spomin cesarjeve 60letnice. Ti plakati pa so samo laški. Odbor menda ne mara slovenskega denarja, zato naj ga Slovenci nikar ne usiljujejo. Izključili so slovenščino, zato naj tudi Slovenci izključijo prispevke. Vse kaže, da bo zavod popolnoma laški; torej nimajo Slovenci ničesar prispevati zanj!

Nova lokalna železnica. Dunajska tvrdka Münz je dobila dovoljenje za prehodna dela za normalno lokalno železnico, ki bi vezala progo Hrpelje-Kozina-Pulj z zalivom v Preluki. Vožnja iz Trsta v Opatijo bi potem trajala samo tri ure. Tvrdka Münz je izdelala dva načrta: po prvem bi šla proga od postaje Lupoglava skozi Učko, po 4 kilometre dolgem tunelu v Lovran; po drugem bi pa šla železnica iz Lupoglave čez sedlo Učke, ki je 1000 metrov nad morjem, mimo Veprinca v Preluko. Stroški bi znašali 6-7 milijonov kron.

Vinsko pokušnjo in vinarski shod priredi Kraško vinarsko društvo v Tomaju dne 17., 18. in 19. maja 1908. Vspored: I. Vinarski shod dne 17. maja ob 10. dopol. Predavajo: g. Anton Štrekelj, vodja dež. kmet. šole v Gorici, g. Josip Štrekelj, dež. posl. v Komnu, g. Franc Gombač, vinarski komisar v Ljubljani. II. Vinska pokušnja in semenj. Dne 16. maja ob 3. pop. sestane se posebna za to ustanovljena komisija za odlikovanje vin. Dne 17. maja v nedeljo ob 1. pop. se otvori vinska pokušnja z vinskim semnjem ki traja do 7. zvečer. Dne 18. in 19. maja nadaljuje se ista od 9. zjutraj do 7. zvečer.

omoži z drugim, njegove kosti pa bodo gnile v tujini, od nikogar pokopane, od nikogar objokovane.

Ilija je bil nekoliko drobnejši, kakor Mato, toda po sreču mu je bil skoraj enak. Bil je deset let starejši od Mate. Imel je ženo in troje, četrto otrok, drug za drugim kakor piščali. Tudi njega ni veselila vojna niti s tega, niti z onega stališča. Ako pogine, kaj bo z njegovimi srotami? Toda moral je iti, pa naj pogine od Turčina ali od Kavarina (kristjana), to ti je vseeno: mrtev si! Spominjala se ga bode deca, klicala ga bo lačna in žejna, gola in bosa, toda ne bo ga mogla priklicati, kajti črvi mu izpijejo oči in mozeg, a kosti mu strohne v hladni zemlji same po sebi. Niti za njegov grob se ne bo vedelo, da bi prišli nanj rano zjutraj in kasno zvečer, da bi ga okrasili s cvetjem, da bi mu prižgali na grobu svečo, da bi mu na grob kakšna solza kanila, da bi bilo zato lažje njegovemu telesu, in da bi rekli: „Tukaj počiva naš pokojni ata“ in „Bog bodi milostiv njegovi duši!“

(Dalje prih.)

Kranjsko.

Sala ali nesramnost. Nemški napredni poslanci iz Kranjske, Štajerske in Koroške so izročili baronu Becku spomenico, v kateri opisujejo narodne naskoke, jezikovne izpade in predrzno poseganje Slovencev na nemško narodno posest. V obupnih barvah slikajo silno ogorčenje in velikanski strah Nemcev zaradi neprestanega prizadevanja Slovencev, priboriti slovenščini čim večjo veljavo v državni upravi. Baron Beck je ta pamflet sprejel in obljubil, da bo razmere študiral. Nemci se ravnaajo pač po geslu: Reci mu, da ti ne reče! Zdaj igrajo ulogo volka na hribu, ki mu kali ovca v dolini vodo. To je pač prebedasta šala ali pa urnebesna nesramnost! Slovenci bodo morali vsaj na justičnem polju postopati složno, edinstveno po skupnem načrtu. Ostudne osebnosti morajo izginiti vsaj na tem polju, ko gre narodu za nohte. Nečuven škandal je, da se slovenski odvetniki med sabo napadajo po listih ter si drug drugemu očitajo zares neverjetne nepravilnosti v svoji praksi. Pojdite se solit s takimi uspehi! V naskakovanju osebne časti kolegov imate imponujočo korajžo, a pred nemškimi sodišči lezete pod klop! Kaj brigajo narod vaše pisarniške, torej želodčne tekme! Odvetniška zbornica mora napraviti temu narodnemu pohujšanju radikalen konec! Slovenskim časopisom je te grde komedije dovolj. Nastop nemških poslancev proti slov. sodnemu jeziku zahteva solidaren nastop vseh sloven. poslancev in pravnikov. Zdaj gre za načela, za narodno čast, za svete pravice našega jezika — ne pa za osebnice tega ali onega nervoznega in občutljivega odvetnika! Vedno se govori in pisari o disciplini. A baš med našimi jezikovnimi prvoboritelji ni nobene discipline, nego vlada sramotna anarhija. Sram nas je lahko, in udarci, ki padajo po nas, so prokleta zasluženi.

Nemški in slovenski juristi, zlasti sodniki in odvetniki, se bližajo razmeram, kakoršne vladajo na Češkem. Nemški sodniki in nemški odvetniki branijo „nemško posest“ ter jo hočejo še kolikor možno razširiti. Afera sod. svetnika T. Einspielerja v Ljubljani je z bengalično razsvetlavo pokazala želje in namene Nemcev glede kranjskega dežel. sodišča. Nemški naskok na slovenskega sodnika se je sicer ob jasnih določbah zakonov za enkrat razbil v nič, a gotovo je, da bodo nemški juristi svoje naskoke ponavljali ter da bodo dosegli tudi uspehe, ako ne bodo pozorni vsi slovenski pravniki. Ena sama nerodnost, brezbriznost in lehkomišelnost na polju jezikovne prakse pri justici nam neizmerno škoduje. Ustvarjajo se prejudici, na katere se potem Nemci sklicujejo ter predstavljajo druge dosledne slovenske pravnike kot šoviniste in hujskače. Rajni nemški minister Peschka je v Gradcu na ves glas povedal, da o kakih spravi med Čehi in Nemci ne more biti govora, nego se mora nadaljevati boj do uničenja Čehov. Slovencev ni seveda Peschka niti omenil, ker se je zdelo njemu, kakor se zdi vsem vodilnim nemškimi politikom, da so Slovenci itak brezpraven in brezpomemben narodič, ki mora brez posebnega navora Nemcev izginiti s površja. Zavračanje slovenskih ulog na Koroškem je na dnevnem redu. Kako malo ali nič se ne ozirajo oblasti celo na vladno Slovensko Ljud. Stranko, dokazuje dejstvo, da je celovško sodišče zavrnilo celo ulogo odvetnika dr. Iv. Šusteršiča, načelnika S. L. S. in voditelja državnozbornskega „Slovenskega kluba“, ki je izkazal Beckovi vladi že toliko in tolikih uslug! Odvetnika dr. Brejc in dr. Müller naj se v Celovcu z bojkotom uničita in pred sodiščem „morata“ kar molčati! Jezikovni boj pa divja tudi pred sodišči na Štajerskem in Primorskem, ter je danes usoda slovenskega jezika, čast in pravica naše materinščine izročena v roke slovenskih juristov. Od njih postopanja je odvisno, ali dosežemo zmago ali pa podležemo. Slovenski odvetniki in notarji so danes naš up, naš ščit, naše orožje! En sam neodločen in nezaveden, en sam površen in neroden slovenski

odvetnik pa more pokvariti ves bistrourni boj ostalih odvetnikov. Mi bomo take odvetnike bodisi katerekoli stranke poslej breobzirno razkrinkovali. Zavijajmo svoje rokave predvsem proti Nemcem! Kdor ni vedno in povsod odločen, ne zasluži pardona.

Zmešnjava v obeh jugoslovanskih klubih. Pa so res mojstri politiki naši in jugoslovanski poslanci. Pota njihove bistrournne politike so toli zvita in skrotovičena, da je bil v primeri ž njo mitični Labirint prava igrača. Tezej se je izlahka rešil iz Labirinta z Ariadnino nitjo, iz labirinta jugoslovanske politike bi se pa prav gotovo ne bil. Kadarkoli gre za kako odločilno glasovanje, za kaka važna principijalna vprašanja, kadarkoli bi bilo treba pokazati vladi zobe, pa se naenkrat prenehajo vse lepe vezi med člani obeh klubov, in vsak poslanec sme glasovati po svoji volji in glavi. V najvažnejših točkah so gospodje svobodni, kakor bi ne imeli med sabo nič skupnega, ter glasujejo celo včasih drug proti drugemu. To se je pokazalo pri nagodbenem vprašanju, to se je zgodilo zdaj, ko je šlo zaradi novih rekrutov vladi za „biti ali ne biti.“ „Slovenski klub“ se je razklal na dva dela: kranjski in goriški poslanci so najprej grozili z opozicijo, a končno so glasovali za predlog; štajerski in koroški poslanci so se odstranili ter niso glasovali. „Jugoslovanska zveza“ se je takisto razbila na dva dela: 21 členov je odšlo iz zbornice ter niso glasovali, a 3 Hrvatje so glasovali za vladni predlog. Tako se je ustvarila naenkrat nova konstelacija: večina „Sloven. kluba“ in večina „Jugoslovan. zveze“ se je enodušno odstranila in je solidarno vsaj demonstrirala, — manjšina obeh klubov pa je glasovala bratski za vlado. Zdaj pa piše „Slovenec“, da bodo v „Sloven. klubu“ reševali vprašanje, ali „naj klub sploh še glasuje za vladne predloge, ako vlada ne zajezi nemške grabežljivosti proti Slovincem.“ Ker pa Beck „ne more“ ter kaže svoje „zvezane roke“, ostanejo kranjski poslanci S. L. S. pač še nadalje brezplačni tlačanje. Oba kluba pa sta pred glasovanjem naštevata Becku iznova naše tožbe, oba sta grozila in oba sta odšla za sedaj le z lepimi obljubami. Tako je na obeh straneh v principijalnih vprašanjih neednost in v glasovanju enaka zmešnjava; na obeh straneh se enako moleduje in grozi ter se na obeh straneh odhaja z enakopolno vrečo — praznih obljub od barona Becka „zvezanih rok.“ Za boga, nehajte vendar že s to prefrigano politiko! Združite se lepo, pa vsaj solidarno javkajte in ropotajte! Efekta sicer ne bo nič več, a javkanje bo vsaj glasnejše in gimenje vsaj impozantnejše!

Saj smo vedeli! Ni še pretekel teden, odkar je poslanec Žitnik pisal v „Slovenec“ jako bojevito proti Beckovi vladi, govoril o „izvajanju primernih posledic“ ter grozilno namigoval, da je prav sedajle „najlepša prilika, prijeti vlado“ za vrat. „Sedaj zahteva vlada več voj. novincev za deželno brambo in sedaj je prilika zastaviti vzvod ter za koncesijo državi zahtevati pravico ljudstva.“ Tako je pisal glasnik Slovenskega kluba, mi pa smo že danes teden rekli: Votle grožnje! In nismo se motili. Bilo je prazno grmenje. Danes isti dr. Žitnik v istem „Slovenec“ dokazuje, da sedaj „ni pravi trenotek za vladno krizo“ in da zato „Sloven. klub“ ni izvajal primernih posledic, nego je zopet glasoval za vladni deželno-brambni predlog! V enem tednu se je „najlepša prilika“ izpremenila v „nepravi trenotek“! To je čudovita elastičnost Sloven. kluba. A kje so ostale „pravice ljudstva“, kje je ostal tisti imenitni „vzvod za koncesije“??! Kaj so pridobili slovenski poslanci za svoje glasove? Ničesar, prav ničesar! Priborili niso ničesar ne za Kranjce, ne za Štajerce, ne za uboge Korošce, a glasovali so vendarle za Beckovo zahtevo! Dr. Žitnik ve izrečno povedati, da Beck nam ni sovražen, da bi rad ustregel našim opravičenim narodnim težnjam, a ne more, ker ima vezane roke. Iz samega usmiljenja so ga torej rešili slovenski poslanci. Ubogi Beck! Ničesar nam ne da, ničesar ne stori za nas, le lepe obljube trosi okoli sebe, a dr. Šusteršičev klub ga podpira, saj Beck bi rad, a revček ima zvezane roke! Tako so dr. Šusteršič in tovariši Be-

ckovi brezplačni hlapeci; zastoj mu tlačanijo, nesebično ga podpirajo. Plačilo pa dobe gotovo vsaj v nebesih.

Sestanek vseslovanskih delegatov v Pragi. „Novoje Vremja“ piše, da pridejo poslanci dr. Kramar, Hribar in dr. Hlibovicki 24. t. m. v Petrograd, da povabijo Ruse na sestanek vseslovanskih delegatov v Pragi. Na tem sestanku se bo končno določil program vseslovanskih kongresov v Petrogradu in Moskvi. Akciji se je pridružil tudi poljski klub „Kolo Polskie“.

„Štimce“ in župan Hribar. Ljubljanskim Nemcem je najbolestnejši trn v očesu župan Hribar. O, če bi tega moža ne bilo, kako drugače bi se razkoračali in širokoustili ljubljanski renegatki! Vsak dan bi vihrale na kazinskem vrtu vsenemške trobojnice! Vsak teden bi orilo po Beli Ljubljani izzivajoče prepevanje „Deutschland, Deutschland über Alles . . .!“ A župan Hribar je odločen Slovan, Slovenec ter avstrijsko čast energično braneč šef mestne policije. L. 1903 so — ah, le slučajno! — v kazini vrgli črnožolto zastavo v blato ter jo — o, le nehote! — pohodili; na sprednje mlaje pa so — čisto slučajno! — razobesili frankfurtarice, pod njimi pa blazneli v vsenemškem alkoholskem zanosu. Kot najvišji mestni policijski predstojnik je župan Hribar moral napraviti konec temu pohujšljivemu škandalu in sramotanju. Znana je njegova ledena hladnost v uradovanju, priznan njegov vsekdar elegantni takt! Dosegel je, kar je doseči moral. A protivil se mu je neki nadporočnik, ki je posegal v uradno poslovanje policijskega šefa. Vsakomur bi se v takem slučaju godilo slabo! Toda mladi nadporočnik je šel in pozval župana H. na dvoboj! Tak junak! Župan H. ga je zopet ledeno zavrnil in nadporočnik je moral zaradi svojega menda neumestnega nastopanja kar nagloma iz Ljubljane. Sodila ga je najvišja vojaška oblast! Župan H. občuje še nadalje z najvišjimi častniki ter ima med njimi celo intimne prijatelje. Od l. 1903 je imel mir. 1. maja t. l. pa je prišla vsa vojaška godba pod okno župana H. igrat budnico. Lepo so igrali. Še nam se je smejalo sreč! To pa grize ljublj. somišljenike junaškega nadporočnika. Dali so torej blatnega izraza svoji togoti v Graških „štimcah.“ Proti županu H. hujskajo zaradi že davno pozabljenega nadporočnika „sedanje vojaške faktorje,“ češ da župan H. „ni zmožen, dati častnega zadoščenja!“ Sirotne „štimce“! Toli slabotne so, da jih ne moremo rabiti niti v — nazadnjaške namene, pa da bi se kdo ž njimi še prerekal?!

Romarski izprevod kranjski pri jubilejnem poklonstvenem izprevodu na Dunaju torej odpade. Protivili so se mu celo „Slovenčevi“ uredniki ter nekateri Nemci. Ker so tudi proti „Zelenemu Jurju“, češ, da bi mogel postati smešna maškarada, slična preganjanju „brne“, imajo zdaj umetniki-aranžerji težko stališče. Tudi ljudij in narodnih noš ni dobiti dovolj. Bajje pomorejo tudi nekateri domači igralci. Zdi se, da bo vsa kranjska priredba precej klavrna.

Obč. svet ljubljanski proslavi cesarjev vladarski jubilej s celo vrsto blagotvornih sklepov tičečih se mladine, delavstva in uradništva.

Trubarjev spomenik v Ljubljani. Slovenski kipar Fran Berneker na Dunaju je na poziv odbora izvršil osnutek za Trubarjev spomenik ter ga je že poslal v Ljubljano v odobrenje. Odkrije se koncem junija t. l. bržčas v „Zvezdi.“

Cesarjev spomenik v Ljubljani, ki ga izdeluje slovenski kipar Sv. Peruzzi, je skoraj dogotovljen ter se odkrije letos oktobra meseca z veliko slavnostjo v justičnem parku. Tako dobi slovensko središče letos kar dva lepa nova spomenika. Kakor znano, se razkrije cesarjev spomenik v spomin na potresno dobo ter na poset Nj. V. v Ljubljani v času največje nesreče, ki je kdaj zadelo naše glavno mesto.

I. občni zbor „Zveze slov. zadrug“ v Ljubljani. Ob veleštevilni udeležbi zadrug članic se je vršil I. občni zbor „Zveze sloven. zadrug“ v Ljubljani. Število članic je v kratki dobi obstanka narastlo na 90, z onimi pa, ki so še v registraciji, pa že na okroglo 100. Že

več kot polovica teh zadrug se glede denarne zavnave oklepa „Zveze“; blagovni promet se uvaja in tudi dejanske revizije se v kljub vladnim oviram že vrše. Občni zbor je otvoril predsednik Lenarčič, deželni poslanec, načelstveno poročilo in program pa je podal dr. Žerjav. Debata je bila velevažna. Prav posebno je prevladovala želja po živahnem blagovnem prometu kmetskih pridelkov. V odbor so izvoljeni sledeči gospodje: Josip Lenarčič, Ivan Knez, Oton Bayr, dr. Windischer, dr. Žerjav, Josip Tribuč, Fran Arko, Fran Punčuh, Jože Jenko, Lovro Sušnik, Leopold Gangl, Fran Zupančič, Andrej Gaberšček, Henrik Dominko in Jožef Kuret. V nadzorstvo pa: dr. Majaron, Fran Mermolja, Rudolf Pečarič, Feliks Pehani, Ivan Zakotnik, Julij Macelle, Rudolf Kokalj, Fran Majdič, Ivan Siherl, dr. Romih Tomaž. Tako so v obeh teh odločujočih zastopstvih zastopane vse dežele, kamor dozda razteza „Zveza“ svoj delokrog. Med 90 zvezinimi članicami je 90 zadrug, in sicer 63 denarnih zavodov, 7 gospodarskih zadrug v Istri in tržaškem ozemlju, 2 vinorejski, 2 konjerejski zadrugi, 2 tiskarni, 1 vodovodna in 1 založniška zadruga, 63 zadrug je na Kranjskem, 27 na Primorskem. Pripomniti je še končno, da med 100 sedanjimi članicami je 43 takih, ki so bile poprej članice „Zadrugne Zveze v Celju.“ Naša organizacija se je na krepki podlagi naših najmočnejših kranjskih denarnih zavodov začela razvijati povsem neodvisno in samostojno.

Izlet v Bohinjsko Bistrico napravijo Ljubljancje s posebnim vlakom v nedeljo, dne 17. t. m. k otvoritvi novih hôtelov. Udeležba obeta biti velika.

Raznoterosti.

Čehi za cesarjev jubilej. 25. apr. t. l. je sklenil odsek praškega obč. sveta za proslavo cesarjevega vladarskega jubileja sledeče: Predlagati je mestnemu zboru, naj priporoči mestni hranilnici, da opremi Jubilejno otroško bolnico cesarja Franca Jožefa I. na Karlovem. Nadalje naj se osnuje ustanova za stare ljudi, ki niso več zmožni za delo in zaslužek, ter naj se v ta namen sezida poslopje. Poleg tega naj bi praška občina darovala za zgradbo moderne nadaljevalne obrtne šole 500.000 K. Končno je bil sprejet predlog o zavarovalnici posebno malih obrtnikov in uslužbencev. Čisti dobiček te zavarovalnice bi se delil med obrtnike. Sklenjeno je bilo, odkloniti vabilo dunajske občine na udeležbo jubilejnega izpreveda na Dunaju.

Češko umetniško društvo „Manes“ pa je to vabilo odklonilo že januarja meseca iz čisto umetniških razlogov. Tako postopajo Čehi. Ko je 5. maja t. l. ljublj. obč. svet tudi odklonil udeležbo mestne občine pri tem izprevodu, so bili klerikalni listi vsi iz seba! Kranjski jubilejni izprevod pa prirejajo g. R. Jakopič in tovariši kluba „Save.“ Altri paesi, altri costumi!

Hrvatski dijaki na Dunaju. Kakor smo že poročali, se je pripeljalo 6. t. m. na Dunaj nad 400 hrvatskih dijakov, ki so bili vsled nasilsteve bana Raucha napram vseučiliškim profesorjem prisiljeni, ostaviti zagrebško univerzo. Svoje študije bodo nadaljevali na Dunaju in v Pragi. Na južnem kolodvoru jih je sprejela množica občinstva ter veliko število hrvatskih in slovenskih dijakov. Dijaštvo je poslalo deputacijo jugoslovanskemu klubu. Nato se je vršil skupen obed. Požrtvovalno hrvatsko mladino je posetilo več hrvatskih in slovenskih poslancev. Izmed Slovencev so bili navzoči gg. Hribar, Rybař, Štrekelj, Roblek in Ježovnik. Vrstili so se navduševalni govori. Izmed poslancev so govorili gg. Spinčić, Ivanišević, Hribar in Rybař. Slovensko delegacijo, zlasti župana Hribarja, je dijaštvo burno pozdravljalo. Globok vtisk je napravila napitnica g. Rybařa, ki je omenjal, kako se vse pripravlja na takozvani „Festzug“ na Dunaju, kako vabijo k temu sprevodu tudi Slovane baš v trenutku, ko nam Slovence, posebno na Koroskem in Štajerskem odrekajo vse pravice do materinskega jezika, ko hoče vlada uničiti slovenski življ. Plačati jim hočejo celo vožnjo! Hrvatska akademična mladina je slavila zastonj danes svoj „Festzug“, ko je morala ostaviti vsled neznosnega tiranstva bana Raucha in vsled nasilstva ogrske vlade svoje domače ognjišče, — zagrebško univerzo. Temu slavnostnemu izprevodu požrtvovalnih akademikov je napijal dr. Rybař. V imenu slovenskih dijakov je pozdravil hrvatske akademike phil. Mravljak.

Židje in jubilejni poklonstveni izprevod. Dunajski obrtniki so razkačeni, kajti pri poklonstvenem jubilejnem izprevodu bodo največ

zaslužili judje. Izkazalo se je, da poskrbita vse blago in obleke za pisani poklonstveni izprevod iz Berolina dva žida — Weinmann in Hugon Baruch. Kršč. socijalni dunajski magistrat je bil razglasil, da smejo pri pripravah za izprevod zaslužiti le katoliški obrtniki, zdaj pa se obrtniki togote, da delajo dobre kupčije le židje. Pri suknu, pri oblekah, pri prodaji oken in stajališč, tribun, pri tiskanju plakatov i. t. d. — povsod imajo največ dela in zaslužka židje! — Tako bo ves izprevod največ delo in zasluga židovstva, ki bo spravilo v svoje žepe velikanske dobičke.

Slaven, ker čuva prtenino.

Slaven, vsled bleščeče beline, ki jo dobi prtenina.

Slaven, ker ne dobi prtenina po pranju prav nikakega duha.

Slaven, ker je zelo poceni in se pri pranju prihrani mnogo časa.

MINLOS^{OV} PRALNI PRAŠEK

KAKOR EN MOŽ SE GA DRŽE MILIONI.

Absolutno neobhodno potreben je za vsako dobro urejeno gospodarstvo. — Pazi naj se na zgorajšnjo varstveno znamko in varuje naj se pred ponarejanjem, ki je brez vsake vrednosti.

Na debelo pri L. Minlos, Dunaj I. Mülkerbastei 3.

Dobiva se v trgovinah z drogerijami, s kolonijalnim blagom in z milom.

Kopališče

Postaja c. kr. drž. železnic. 1 1/4 ure od Ljubljane. Krasna planinska lega. Skupno zdravljenje z vodo. (Zistem Priessnitz in Winternitz, polivi po Kneippu. Radij, pitno in kopalno zdravljenje. Solnène kopelji, kopelji v ogljikovi kislini in električne kopelji, zdravljenje z vročim suhim zrakom.

in vodno zdravilišče

Masaža in elektroterapija. Plavališče. Izvrstna kuhinja. Zmerne cene. — Začetek sezone 15. maja. —

Prospekte pošilja
Dr. Rud. Wackenreiter
zdravnik-voditelj in najemnik kopališča

Kamnik na Kranjskem.

Ortopedično zdravilni zavod

v katerem se zdravi pod nadzorstvom dr. Ivana Oražna raznovrstno skrivljenje hrbtenice, izbočen hrbet, neenake rame, neenaka ledja itd. se nahaja

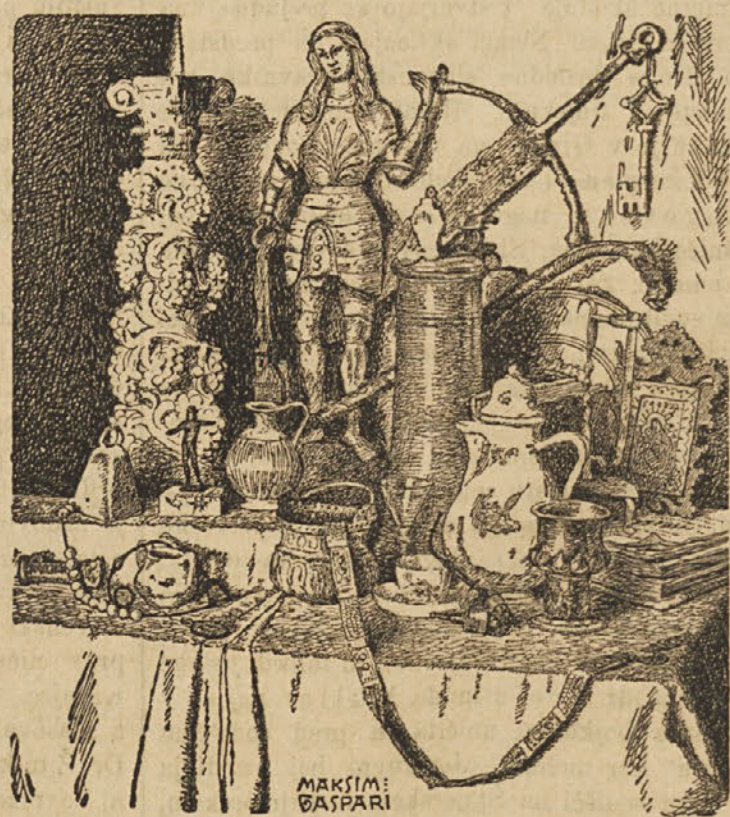
na Turjaškem trgu št. 4, 1. nadstropje

Pojasnila daje dr. Ivan Oražen ob svojih ordinacijskih urah od 9. do 10. dop. in od 2. do 3. pop. v Wolfovih ulicah št. 12.

Zavod je odprt tudi o velikih počitnicah.

Tiskarna knjig in umetnin A. Slatnar v Kamniku

se priporoča za v njeno stroko spadajoča naročila. Izvršitev lična. Cene zmerne.

MAKSIM: GASPARI

V popolnjenje svoje zbirke kupujem raznovrstne starine

sosebo iz naše domovine, kakor: izkoptine vseh dob, orožje, knjige, slike, rezbarije, veznine, porcelan, razno hišno orodje, novce, dragulje itd.

J. N. Sadnikar v Kamniku Starine sprejemam tudi na ogled; kar mi ne ugaja, vrnem franko.

S to znamko opremljeni
Maršnerjevi

šumeči limonadni bonboni

(malinovec, citriona,
jagoda, češnja, prvenec)

so najboljši.

Prva češka deln. dr. orient. sladkornin in tvor-
nice čokolade, Kr. Vinogradi, prej A. Maršner.

Čudež industrije!

New-Jork in London nista prizanašala niti evropski celini ter je velika tovarna srebrnine prisiljena oddati vso svojo zalogo zgolj proti majhnemu plačilu delavnih moči. Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne **gl. 6-90** in sicer:

- 6 kom. najfin. nam. nožev s pristno angl. klinjo;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih vilic iz enega kosa;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavnih žlic;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čašice za podklado;
- 2 kom. efektnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfinjša sipalnica za sladkor.

42 komadov skupaj samo gl. 6-90.

Vseh teh **42** predmetov je poprej stalo gl. 40 ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni **gl. 6-90**. Američansko pat. srebro je znano, skozi in skozi je bela kovina, ki obdrži bojo srebra **25 let**, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da le-ta inserat ne temelji na **nikakršni slepariji**, zavežujem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdo ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot prekrasno

ženitovanjsko in priložnostno darilo kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se **A. Hirschberg-a** eksportni hiši amer. edino le v **pat. srebrnega blaga** na Dunaji II., Rembrandstr. 19 L. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju, ali če se znesek naprej vpošlje.

Čistilni prašek za njo **10 kr.**

Pristno le z zraven natisnjeno varstveno znamko (zdrava kovina).

Izveleček iz pohvalnih pisem:

Bil sem s pošiljateljico krasne garniture jako zadovoljen. **Oton Bartusch, c. in kr. stotnik v 27. pešpolku v Ljubljani.**

S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen. **Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.**

Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako koristna, prosim, da mi pošljete še jedno. **Št. Pavel pri Preboldu. Dr. Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik.**

S poslanim namiznim orodjem sem zelo zadovoljen. **Sarajevo, 22. oktobra 1904.**

Mihael Kovacevič, ravnatelj pomožn. uradov dož. pri vladi v Sarajevu.

Steckenpferd- lilijino mlečno milo

Za kožo najmilejše milo.

Za nakup in prodajo posestev in trgovin, oskrbovanje hipotek, udeležitve, priporočamo edino staroznano

prvo avstr. trgovsko in posestniško borzo

največje krščansko podjetje s strokovnim listom.

Dunaj, I. Sonnenfelsgasse 21.

Veliko kupcev na izbero. Zahtevajte brezplačen obisk zastopnika.

Edino pravi je samo

Thierry-jev balzam

z zeleno nuno kot varstveno znamko. Najmanj se pošlje 12/2 ali 6/1 ali 1 patentovana družinska steklenica za potovanje K 5.—. Zavojnina prosta.

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

Najmanj se pošlje 2 puščici za K 3.60. — Zavojnina prosta.

Vseposod priznani kot najboljši domači sredstvi zoper želočene težave, zgago, krče, kašelj, zasliženje, vnetje, poškodbe, rane itd. — Naročila ali denarne pošiljatve je nasloviti na:

A. Thierry, lekarna pri angelju varuhu v Pregradi pri Rogatcu

Zaloge v več lekarnah.

Najizvrstnejše in najboljše tamburice

izdeluje ter razpošilja

prva sisaška tvornica tamburice

J. Stjepušin, Sisek (Hrvatsko)

Odlikovana na Pariški izložbi leta 1900, ter na Milenijski izložbi leta 1896.

Razun tamburic in skladb za tamburice imam razna glasbila kakor:

gosli, citre, kitare, mandoline, harmonike, okarine itd.

za katere se pošlje poseben cenik s slikami.

Veliki ilustrovani cenik vsakemu zastoj in franko.

V isti tvornici izhaja strokovni tamburaški list „TAMBURICA“ mesečno jedenkrat in stane z glasbeno prilogo 8 kron na leto.

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Rezerv. zaklada
iznaša:

kron 82.000

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje

po **4 1/2 %**

Denarni promet
v letu 1907:

kron 5.500.000

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/4 % ali z 1 % amortizacijo, na menice pa po 6 %.

Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Urađuje se v centrali in v podružnici **vsak dan od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 6. ure popoldne izvzemši nedelje popoldne.**

Poštno-hraniln. račun centrale št. 45.867. Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

Anton Müller, vinotržec, Domžale

(Kranjsko)

Priporoča izborna zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah

Podružnica v Spletju

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Celovcu

Delniška glavica:

2.000.000 K

v Ljubljani

Res. fond:

200.000 K

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

po **4 1/2 %**

Rentni davek plačuje banka sama.

Sprejema zglasila za subskripcijo deležev „Hotelske družbe z o. z. Triglav“ po K 500.—, 1.000.—, 5.000.— in 10.000.—.

Rentni davek plačuje banka sama.

Prva češka splošna delniška družba za zavarovanje v Pragi na življenje.

Najugodnejše in najceneje zavarovanje:

- a) Za slučaj smrti.
- b) Za slučaj smrti in doživenja.
- c) Zavarovanje dote in oprave nevest.
- d) Moderno zavarovanje s sočasnim obrestovanjem vseh vlog.

- e) Moderno zavarovanje s sočasnimi zavarovanjem za slučaj nesposobnosti.
- f) Najrazličnejše kombinacije zagotavljenj pokojnine.

Edina slovanska delniška življenska zavarovalnica.

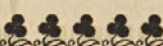
Glavno zastopništvo za slov. dežele v Trstu, ulica Torre bianca št. 21. I., kjer se dobi vse cenike in potrebna pojasnila.

Fran Čuden

v Ljubljani v Prešernovih ulicah

- Urar -

Delničar tovarniške družbe „UNION“ za izdelovanje najboljših ur v Švici

Trgovec z zlatino in srebrnino. Eksport. Ceniki zastoj in poštne prosti. Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobočistilno sredstvo!

SEYDLIN

Izdelovatelj O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobri se povsod

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti

priporoča:

„Velika egiptovska sanjska knjiga“

ki obsega 320 strani; razlaganje sanj, navodilo za srečkanje, srečni in nesrečni dnevi in kažipot človeškega življenja, kakor tudi modrooc, žimnate in na peresih.

Cena 60 vinarjev po pošti 10 vinarjev več.

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5

priporoča

elegantne obleke po meri

~ iz pristnega angleškega blaga. ~

Priporoča svojo zalogo izdelanih oblek, plaščev iz tirol. nepremočljivega lodna. Najsolid. postrežba.

Slovenci spominjajte se podpornega društva za aloveenske visokošolce v Pragi.

Ludovik Widmayer v Ljubljani

Resljeva cesta št. 3. Ustanovljena obrt od leta 1828.

v lasni hiši poleg Fran Josipovega mostu & poprej skoz 24 let na Bregu številka 10.

proda vsake vrste hišno ogravo kot: celo bališče, omare, postelje, mize, stole ter tudi skrinje itd. iz mehkega in trdega lesa, kakor tudi modrooc, žimnate in na peresih. Ogledala in podobe lastnega izdelka.

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Zaloga papirja, pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga Jos. Petričevih zvezkov

Oglejte si — največjo zalogo **poljedelskih strojev**, slamoreznic, čistilnic, mlatilnic, gepelov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnih križev itd. pri

FR. STUPICA v LJUBLJANI

na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnotam zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojico, vseh vrst tehtnice in uteži in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete.

Velika zaloga zlatih in srebrnih žepnih ur, stenskih ur, vsakovrstnih optičnih predmetov. Zlatnine in srebrnine. Cene nizke.

Genovniki zastoj in franko.

Fr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5. poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otročjih čevljev iz najboljših tovarov, domačih in tujih. Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje

Zmerne cene. Solidna postrežba.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbira izdelanih oblek za gospode, dame in otroke.

Drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovske ulice 1.

priporoča: drogve, kemikalije, ustne vode in zobni prašek; redilne in posipalne moke za otroke, dišave, toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine, obvezila sredstva za desinfekcijo, pase in vosek za tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli za kopel. Zaloga karbida.

Oblastveno koncesionirana prodaja strupov.

Kupuje vsakovrstna zelišča (rože) semena, korenine, cvetje, lubje itd.

Priporočajte povsod

„Naš List“

FR. ŠEVČIK

puškar

v Ljubljani, Židovske ulice št. 7.

Priporoča svojo veliko zalogo najboljših pušk in samokresov najnovejšega zistema, kakor tudi municijo in vse druge lovske pripomočke po najnižjih cenah.

Popravila se točno izvršujejo. Cenik na zahtevo zastoj.

Zahtevajte „Naš List“ v gostilnah in kavarnah.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena leta 1882

Podrejena skoncaciji „Zveze slov. zadrug“ v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada št. 828.406.

4 1/2 %

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada,

Stanje hranilnih vlog K 12,434.933-24	Upravno premoženje kmetske posojilnice 31. dec. 1907 K 12,888.795-43	Denarni promet K 59,197.246-20
---	--	--

Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po združnikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na menice po 6 %. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvažnejša knjiga o preoblagodarjenju z otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja diskretno proti 90 v. v avstr. poštnih znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296 Lindenstrasse. 50.